

Chronoport

Juraj Andrassy

- "Už sa toľko netráp. Nebola to tvoja chyba." - utešuje umelointeligentný asistent Arti svojho pána výskumníka Vestera.

- "Taká banálna chyba. Aj keď bola v bezpečnostnom komponente, mohli sme ju objaviť pri záverečných testoch nášeho komponentu." - Vester sa zlostí sám na seba.

Dr. Vester Neuman pracuje vo výskumných laboratóriách nadplanetárnej dopravnej spoločnosti Teletransport. Práve s Artim našli príčinu tragickej dopravnej nehody, ktorá sa stala pred niekoľkými týždňami.

Pri prenose najnovším modelom teleportu, sa nepodarila materializácia prenášanej osoby v prijímacej stanici a vysielacia stanica napriek tomu prenášanú osobu dematerializovala. To by ešte nebolo také hrozné, to sa stáva bežne. Horšie je, že dáta zosnímané skenerom vysielacej stanice boli chybné a odosielanú osobu nebolo možné obnoviť. Keďže necestovala teleportom často, nenašiel sa žiaden iný aktuálny súbor dát, s ktorého by ju mohli materializovať. Musel byť použitý tri roky starý záznam a príbuzní poškodenej žiadajú od Teletransportnej vysoké odškodné.

Táto tragédia sa silne dotýka Vestera. Tá osoba bola jeho snúbenica Tarma, ale keď ju obnovili, zasnúbenie bolo zrušené, lebo pred tromi rokmi ho ešte nepoznala. Jej rodičia nazvali Vestera "vrahom" troch rokov jej života a zakázali mu stretnúť sa s ňou. Vester totiž spolupracoval na vývoji prístroja, ktorý tragédiu spôsobil.

- "Pozri Vester, príčinu zlyhania sme našli a odstránili. Nemôžeš vrátiť čas."

- "Nepotrebujem vrátiť čas. Stačilo by odskočiť si rok dozadu, poklepať môjmu vtedajšiemu ja po pleci a povedať 'Hej kamoš vyskúšaj, čo sa stane keď komunikačný modul vyvolá službu päťdesiatdva softvérového komponentu tri v module zabezpečenia'."

- "Ironizuješ, ale možno sa to raz bude dať." - hovorí Arti vážne.

- "Určite." - neverí Vester.

- "Dr. Skala, z oddelenia teoretického výskum, však ho poznáš, publikoval minulý týždeň teóriu, podľa ktorej by bolo možné teletransportovať fotóny nie len z vysielача do prijímača, ktorý je v rovnakom čase, ale aj na prijímač umiestnený v minulosti alebo budúcnosti, teda chronotransportovať." - cituje Arti údaje z databázy ústavu.

- "To ale znamená, že cesty v čase budú možné až od zostrojenia prvého fungujúceho chronotransportného prijímača."

- "Nie. Podľa jeho teórie postačia bežné fotónové prijímače, chce to len špeciálny vysielач." - oponuje Arti znalosťami z databázy.

- "A prečo ho ešte nezostrojili?"

- "Lebo teoretické výpočty sú hotové, ale s návrhom prístroja sú problémy."

- "To je slovo do bitky. Veď sme už realizovali niekoľko Skalových nápadov."

- "Ústav nám túto úlohu nepridelil." - byrokratizuje Arti.

- "Arti, takúto úlohu mi nemusí nikto pridelať. Predstav si tie možnosti!"

Technológia atómových materializátorov umožnila v materializátore zhmotniť výrobok podľa plánu z počítača. Technológia skenerov štruktúry hmoty, umožnila digitalizovať ľubovoľný hmotný predmet. V spojení s materializátorom je možné vytvoriť kópiu čohokoľvek. Ak je skener na inom mieste ako materializátor, vzniká

doprava prenosom - teletransport. Týmto spôsobom sú prenášaný najmä ľudia, lebo distribúcia tovaru takmer neexistuje. Všetko možno vyrobiť v materializátore potrebnej veľkosti, stačí mať príslušný súbor dát a suroviny. Ak niekde chýbajú potrebné suroviny, musia tam byť dopravené fyzicky, ale spotreba nie je veľká, lebo existujú dematerializátory. Po prenose, je objekt na vysielacej strane nadbytočný a preto vznikli dematerializátory, ktoré z odoslanej veci vyrobia základné suroviny pre materializátor.

Další technologický prevrat prinieslo nasadenie fotónov na prenos dát. Fotóny možno totiž premiestniť v nulovom čase. Cesta na Mars potom trvá len čas potrebný na skenovanie a materializáciu. Smerom k najbližším hviezdám boli vyslané vesmírne koráby, na ktoré ich obsluha cestuje teleportom.

Pred Vesterom je teraz výzva na zostrojenie chronoportu - komunikačného komponentu, ktorý dokáže poslať fotóny na cieľovú stanicu, ktorá je niekde v minulosti alebo v budúcnosti.

- "Nedá sa to urobiť." - vzdychne Vester - "Už dva mesiace sa s tým trápime a žiadny výsledok."

- "Mali by na tom pracovať viacerí, nie len my dvaja, potom by sme možno pokročili." - vyčíta Arti Vesterovi.

- "Ak na tom budú robiť aj iní, bude to pod zámkom a nebudem sa môcť vrátiť a opraviť tú chybu v bezpečnostnom module." - rozčuľuje sa Vester.

- "Čo ti mám na to povedať."

- "Povedz mi riešenie, ty plecháč. Musí sa to dať, musí. Využili sme všetko z teórie od Skalu?"

- "Prosím ťa ukludni sa. Prejdeme to celé ešte raz." - upokojuje ho Arti.

- "Heuréka! Možno to už máme. Arti, pošli plány do materializátora!"

- "Rozkaz, Vester, o päť minút máš chronoport hotový, ale čo potom?" - prejavuje Arti svoju umelú inteligenciu.

- "Potom? Potom ho pripojíme a vyskúšame." - nahlas premýšľa Vester - "Pošlem pokusný predmet päť minút naspäť v čase. Ak sa to podarí, mal by sa objaviť v materializátore päť minút skôr než ho odošlem. Ale čo ak sa potom rozhodnem neodoslať ho?"

- "Alebo odošleš niečo iné, alebo odošleš ten kus, ktorý došiel. Alebo ... To sú paradoxy." - filozofuje Arti.

- "Hej. Paradoxy cestovania v čase. Čas sa s tým bude musieť vyrovnáť sám."

- "Chronoport je hotový." - hlási Arti.

- "Arti, prepoj výstup skenera na chronoport." - prekladá Vester prístroj z materializátora na stôl.

Arti preprogramoval výstup vnútorného fotónového komunikačného rozhrania skenera z pôvodného vysielacieho prístroja na chronoport, ktorý leží pred Vesterom na stole.

- "OK. Hotovo."

- "Arti, zdá sa mi, že predmet, ktorý sa chystám odoslať päť minút do minulosti by tu už mohol dôjsť, nie?"

- "Nevieš kedy, a či vôbec, sa ti ho podarí odoslať?" - analyzuje Arti problém.

- "To sa práve obávam, že keď nechodí, tak sa mi ho nepodarí odoslať. A bol by som rád keby prišiel, lebo by som vedel čo mám odoslať."

- "To je paradox. Proste niečo zober a odošli to. Uvidíme čo sa stane."

- "Stoličku?"

- "Počkaj Vester. Materializátor niečo prijíma. Ako vysielaciu stanicu udáva chronoport a čas odoslania je približne päť minút neskôr od aktuálneho času."

- "Tak predsa?"

- "Materializácia ukončená. Môžeš to vybrať."

Vester otvoril materializátor a vybral von stoličku - "Aha, tak naozaj odošlem stoličku."

- "Vester! Materializátor opäť niečo prijíma, vysielacia stanica je opäť chronoport a čas odoslania je päť minút neskôr od aktuálneho času."

- "Čo sa deje?"

- "Neviem. Vyber to."

Vester otvoril materializátor - "Ďalšia stolička."

- "Vester! Práve som prijal správu, ktorej odosielateľom som ja cez chronoport a jej prenosový čas je mínus päť minút. Chceš ju počuť?" - pýta sa Arti opatrne.

- "Zaujímavé. Čítaj." - vyzve ho Vester.

- "Je tam len: 'Testovacia správa č.1'"

- "Cha. Veľmi inteligentné. To sa mi podobá. Budem to musieť urobiť lepšie."

- "Prišla ďalšia taká správa." - hlási Arti.

- "Asi to bude 'Testovacia správa č.2'"

- "Nie. Tiež je to 'Testovacia správa č.1', ale je tam aj toto: 'Prišli už dve stoličky a Testovacia správa č.1, napriek tomu, že túto správu posielame ako prvú.'"

- "To je zaujímavé, mali by sme poslať niečo úplnejšie." - nahlas premýšľa Vester.

- "Asi sme to už urobili. Prišla ďalšia správa z budúcnosti. Je dosť dlhá. Je tam..."

- "Počkaj." - zastaví Vester Artiho - "Ak sa nemýlim, malo by v nej byť napísané presne to čo by som teraz napísal ja."

- "Nemyslím si. Z mojej analýzy problému vyplýva, že keď si tú správu písal, tak si nevedel, že dorazí. A teraz to už vieš." - oponuje Arti Vesterovi.

- "Máš pravdu. Už začínam tušiť ako to funguje. Čo je v tej správe?"

- "Plné znenie: 'Prišli dve stoličky a dve testovacie správy, ale náš úmysel je poslať len túto správu. Túto správu sme neprijali. Nič viac posielat' nebudeme. Keď ju prijmete, budete môcť urobiť záver.'"

- "Konečne správa hodná vedca."

- "Už to tak vyzerá, že nič posielat' nebudeme."

- "Nie, nie. Ostáva ešte jeden experiment. Pošleš ma päť minút naspäť."

- "Nie je to riskantné?"

- "Nie. Dematerializuj až keď si budeš istý, že som šťastne docestoval."

- "Ako to budem vedieť?"

- "To nechám na teba. Koniec-koncov, vždy ma môžeš obnoviť."

A Vester za sebou zavrel dvierka skenera.

Vester vystúpil z materializátora a obzrel sa. V miestnosti nikto nie je. Skener pracuje.

- "Arti, koľko je hodín?"

- "Vester?! 12:54. Ešte som ťa neodoslal. Ale..." - Arti zaváha - "Dematerializujem."

- dodáva odhodlane.

- "Arti! Čo robíš?! Ved' si ma neodoslal! Surovo si ma zlikvidoval! Ja už neexistujem." - Vester je šokovaný.

- "Vester vzchop sa. Existuješ a si z hmoty, ktorá patrí do tohoto času. Nezmizneš. Si vedec, rozmýšľaj. Keby som ťa bol teraz odoslal, bol by hneď za tebou vystúpil ešte jeden Vester."
- "Vlastne správne. Sedí to do mojej teórie, len som si neuvedomil, že bude potrebné také drastické opatrenie."
- "Mne to došlo, až keď si vystúpil z materializátora. Zistil som, že tu mám dvoch Vesterov a hoci jeden má byť práve odoslaný, druhý práve vystupuje z materializátora. Spôsobil to dlhý čas materializácie. Tvoja inštrukcia bola, že ťa mám dematerializovať, keď šťastne docestuješ. Viem, že si to nemyslel práve takto, ale bolo to správne a mohol som konať."
- "Poďme na to vedecky. Raz si ma odoslal v realite, z ktorej som práve prišiel. Označme ju prvá. Ak by si ma odoslal aj v tejto realite, označme ju druhá, bol by som odoslaný dvakrát. V tejto druhej realite ma teda nemôžeš odoslať a preto si dematerializoval bez odoslania."
- "Presne tak." - súhlasí Arti.
- "Skutočnosti, ktoré som označil ako prvá a druhá" - pokračuje Vester v úvahách - "sa začínajú v momente, keď v druhej vystúpim z materializátora. V tej prvej sa to neprejaví, a nakoniec si ma v nej aj odoslal. V druhej si ma už správne neodoslal. Obdivujem tvoj nezaťažený úsudok Arti."
- "Ďakujem. A ako to bolo so stoličkami a tými správami?"
- "To je jasné:
 - V realite A sme jednoducho odoslali stoličku, ale neprijali sme nič. To sme museli byť asi sklamaní.
 - V realite B sme prijali aj odoslali stoličku. Tam sme iste došli k nesprávnym záverom.
 - V realite C sme prijali dve stoličky a odoslali prvú správu.
 - V realite D sme prijali dve stoličky a prvú správu. Odoslali sme vylepšenú správu.
 - V realite E sme prijali všetko to, čo aj v tých predošlých realitách, plus tú správu odoslanú z reality D. Tam už sme museli tušiť ako sa veci majú a odoslali sme celkom rozumnú správu.
 - V realite F sme prijali dve stoličky a tri správy a odoslali sme mňa.
 - V realite G sme prijali všetko, čo bolo odoslané, ale zatiaľ sme neodoslali nič."
- "Ja si pamätám len realitu G."
- "Presne tak Arti. Existenciu skutočností A až E vieme len vydedukovať. Ja som bol aj v realite F, preto viem čo sa tam stalo a moje ja z G na môj príchod do tejto reality doplatilo."
- "Ale ostal mi tu ten skúsenejší Vester." – predkladá Arti pozitívnu stránku veci.
- "Záver je jasný. Informácia, ktorá prišla z budúcnosti dá v momente svojho prijatia podnet na vznik inej reality ako bola tá, z ktorej bola odoslaná."
- "Ale čo sa stane s tými inými vetvami reality? Čo robí Arti, ktorý ťa odoslal?"
- "Nechajme to na teoretikov, ale myslím si, že to nie sú vetvy. Podľa mňa sú tie skutočnosti vždy prepísané najnovšou verziou. My sme z tých zmazaných len zachovali pár informácií, ktoré sem prišli prostredníctvom fotónov. Z tých dát sme materializovali tieto dve stoličky a mňa aj s mojimi spomienkami na skutočnosť, ktorú sme označili F."
- "Čo ďalej?" - vyzvedá Arti.
- "Pôjdem do minulosti napraviť chybu, ktorá sa stala." - vraví Vester odhodlane.

- "Domyslel si dôsledky?"
- "Ešte nie celkom, ale je mi jasné, že tým zmením realitu na podstatne väčšom časovom úseku. Tiež je mi jasné, že asi budem musieť dematerializovať ešte jedného Vesteru, ktorý si to vôbec nezaslúži." - mračí sa Vester
- "Možno sám seba. Teda, myslím Vesteru cestovateľa v čase." - Arti zámerne predkladá najneprijemnejšiu variantu.
- "No určite!" - pohoršene zvolá Vester- "Nie je lepšia možnosť? Čo keby sme do minulosti poslali len správu?"
- "To by pomohlo. Ak by ju prijali a využili, vznikla by realita, v ktorej sa nehoda s Tarmou nestane."
- "Pošleme tú správu, ale musíme to urobiť tak, aby nebolo jasné odkiaľ prišla."
- "Pokúsím sa. Aké má byť znenie tej správy?"
- "V službe päťdesiatdva softvérového komponentu tri v module zabezpečenia je chyba. To bude stačiť."
- "Som pripravený ju odoslať."
- "Môžeš."

~~~

- "Arti, ako je to možné? Už rok pátrame odkiaľ tá správa prišla. Vystopovali sme, že prišla od teba, ale nejakým spôsobom z budúcnosti. Už rok nerobím nič iné len pátram za jednou tajomnou správou. Tarma ma pre to opustila. Vydala sa za toho blbca Skalu. Celý život mám dobabraný." - ľutuje sa Vester.
- "Vester. Už nastal ten čas." - preruší ho Arti.
- "Čas odoslania správy? No vidíš. Teraz si ju mal odoslať a my ani netušíme ako."